

Daar sta je dan. Vijf jaar jong, op een mooie lentedag in maart 1945. De muren van de kamer in het ziekenhuis waar mijn moeder ligt opgebaard zijn 'crème' geschilderd. De zon staat laag en in de kist. Ze ziet wit, haar wangen zijn ingevallen.

Een paar dagen eerder is ze, vastgebonden op een legerbrancard, bijna staande en hoogzwanger, van de smalle draaitrap van ons huis naar beneden gedragen door mannen in witte jassen. "Mamma moet naar het ziekenhuis, de ooievaar heeft in haar been geprikt" zegt tante Nel, een zus van mijn vader, tegen me.

Ruim twee jaar eerder heeft zich bijna hetzelfde tafereel voorgedaan. Toen was er na twee weken een grote zelfgebakken taart om de geboorte van mijn broer te vieren. Hij is met de keizersnee gehaald. Dat betekent in die tijd dat je grote risico's loopt als er toch een kind bijkomt. Toch was de komst van het vijfde kind, de reden dat ze nu weer naar beneden werd gedragen.

23 maart 1945

Het is van ons huis aan de H.Berkvensstraat ruim twintig minuten lopen naar het ziekenhuis. Al die tijd wordt er geen woord gezegd. Mijn zus en ik lopen, niet wetende wat er aan de hand is, voorop te dartelen en leggen ongeveer drie keer de afstand af, net als honden de gewoonte hebben om een eind vooruit te rennen en dan weer terug. In het ziekenhuis heerst stilte.

De zon laat zich laag zien in de namiddag van deze derde lentedag van maart 1945.

De schaduwen zijn lang. Door het hoge raam vallen de zonnestralen schuin in de kist, op het ingevallen gezicht van mijn moeder. Ze is in het wit. Ik heb haar nog nooit eerder in het wit gezien. Meestal draagt ze blauw of zwart.

Een van mijn ooms haalt een palmtakje door het wijwater, dat naast de kist in een koperen vaatje staat en sprenkelt wat water over mijn moeder.

Mijn zus mag dat ook. Ze neemt een ferme haal met het takje door het wijwater en slaat het water van het takje, als een volleerde pastoor, met een breed gebaar in de kist.

Grote vlekken verschijnen er op de gesteven, papieren doodsjurk.

Ik sta stijf van ellende. Mijn adem stukt in mijn keel terwijl ik achter de kist sta en naar mijn moeder kijk, maar geen woord van verwijt komt over haar lippen.

Vragend kijk ik mijn vader aan. "Mama is naar de hemel jongen", zegt hij snikkend. Tranen staan in zijn ogen. Ik ren het zaaltje uit waar ze ligt opgebaard, naar buiten, de binnenplaats van het ziekenhuis op. Een oom rent me achterna en pakt me bij m'n hand. "Pa komt zo" zegt hij, "We zullen maar even op hem wachten."

Drie dagen later loop ik naast mijn vader achter een lijkwagen, die wordt getrokken door twee paarden. "Een deux chevaux", zal ik later nog eens spottend zeggen.

De weg van de kerk naar het kerkhof op Loven is niet ver, een minuut of tien lopen. De, met ijzeren banden omspannen, houten wielen van de lijkwagen ratelen over de keien. Vóór op de kar zijn twee lantaarns bevestigd, waarin kaarsen branden.

Op de wagen is een baldakijn gemaakt, waarlangs zwarte gordijnen afgezet met trossen van zilver brokaat gedrapeerd zijn. De kist staat in het midden met een eenzame, sobere krans er op. "Rust zacht Lena" staat er op het lint van de krans te lezen.

Voor de wagen uit loopt de priester tussen twee misdienaars in. Hij draagt een kruis op een lange zwarte stok. De mensen langs de kant staan stil, buigen het hoofd en slaan een kruisteken. De mannen nemen hun hoed of pet af.

In een hoekje, bijna tegen de muur van een, naast het kerkhof gelegen machinefabriek, is een groot gat. Er liggen een paar dwarsbalken over. Daarop wordt de kist gezet. Later als we weg zijn, zal de kist, gehangen in stevige touwen, in het gat zakken.

Achter het grote kruis aan de kop van het kerkhof ligt een klein, bijna braakliggend stuk grond, waar kleine hoopjes zand aangeven dat daar kindergraven zijn. Geen kruis, geen steen, niks als een hoopje zand. Het zijn de graven van de kinderen die levenloos ter wereld zijn gekomen of snel na de geboorte zijn gestorven.

Het katholieke geloof wil dat deze kinderen niet naar de Hemel gaan, maar in het Voorgeborchte terecht komen om de Dag des Oordeels af te wachten. Het zusje dat er wel kwam, maar nauwelijks heeft geleefd, is kennelijk daar beland, althans dat willen ze me doen geloven.

Pa wijst me op zo'n hoopje zand. Je kunt nog zien dat het grafje pas is gedolven. "Daar ligt Corrie, je zusje" zegt hij. Met een ruk draait hij zich om en beent het kerkhof af. Ik hol achter hem aan.

Op 22 maart 1945 was ik 5 jaar toen ons moeder, Lena Tabbers, op 33-jarige leeftijd stierf in het "Ouw Elisabeth".

Tekst gepubliceerd met toestemming van Henk van Mierlo Sr op 23-3-2017.